

Toplantı : 7

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 1067

Gelir Vergisi Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Malî ve İktisadi İşler ve Bütçe ve Plân komisyonları raporları (M. Meclisi 1/426; C. Senatosu 1/837)

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 457)

*Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 5403*

26. 12 . 1967

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 25 . 12 . 1967 tarihli 21 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, Gelir Vergisi Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Ferruh Bozbeyle
Millet Meclisi Başkanı

Not : Bu tasarı 29 . 11 . 1967 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 22 ve 25 . 12 . 1967 tarihli 20 ve 21 nci Birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 457)

Malî ve İktisadi İşler Komisyonu Raporu

*Cumhuriyet Senatosu
Malî ve İktisadi İşler Komisyonu
Esas No: 1/837
Karar No: 3*

26 . 12 . 1967

Yüksek Başkanlığa

Komisyonumuza havale buyurulan «Gelir Vergisi Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı» Komisyonumuzun 26 . 12 . 1967 tarihli toplantısında ilgili Bakanlık temsilcilerinin de iştirakleriyle her yönden tetkik ve müzakere edildi.

Tasarı gerekçesinde tafsilen belirtilen hususlar ve bunlara mütedair temsilcilerin verdikleri bilgiler Komisyonumuzca da uygun mütalâa edildiğinden bahis konusu kanun tasarısı Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen şekli ile aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Cumhuriyet Senatosu Bütçe ve Plân Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Bu Raporda

Başkan ve Sözcü
Gaziantep
Z. İslâm

Kâtip
Manisa
R. Ulusoy

Afyon Karahisar
Y. Kemal Şenocak

Çanakkale
Z. Termen

Çorum
Söz hakkım saklı
A. Çetin

Erzurum
O. Alihocagil

Muğla
İ. Karaöz

Muş
İ. H. Bingöl

Izmir
E. Kansu

Samsun
R. Işıtan

Bütçe ve Plân Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Bütçe ve Plân Komisyonu
Esas No. : 1/837
Karar No. : 39

26 . 12 . 1967

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 25 . 12 . 1967 tarihli 21 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, Gelir Vergisi Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 26 . 12 . 1967 tarihli ve 5403 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle, Komisyonumuzun 26 Aralık 1967 tarihli 4 neü Birleşiminde, ilgili Hükümet temsilcileri de hazır buldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

I - Millet Meclisi metni, en az geçim indirimi uygulamasının, «vergide indirim» (dekot) sistemi ile, «matrahtan bir indirim» halinden «vergiden bir indirim» haline getirilmesini ve yalnız ücretlilerde, vergi indiriminin çoğaltılmasını öngörmektedir.

Şimdiye kadar, en az geçim indirimi, mükellefin vergi matrahından düşülerek vergileri hesaplanmakta iken, «vergide indirim» sistemine göre mükelleflerin vergi borçları önce tarifeden indirimsiz olarak hesaplanıp, bundan, en az geçim indirimi için hesaplanan bir vergi indirimi yapılacaktır.

Bugünkü sistemden, vergide indirim sistemine geçilmesine, bugünkü tatbikatın başlıca iki mahzuru sebebolmuştur. Bunlar :

1. Gelir Vergisi tarifesinin müterakki olması sebebiyle en az geçim indiriminin matrahtan düşülmesi, yüksek gelirlere daha çok vergi indirimi, düşük gelirlilere daha az vergi indirimi sağlamaktadır. Dolayısıyla, bugünkü sistem, en az geçim indiriminde yüksek gelirlileri daha çok korumaktadır.

2. Bugünkü sistemin yalnız en az geçim indirimi uygulanmasında yüksek gelirlilere sağladığı daha fazla vergi indirimi, Devletin vergi kaybını çok (yılda 450 milyon lira) yükseltmekte, diğer taraftan bu kayıp en az geçim indirimi hadlerinin yüzde 50 kadar düşük tutulmasına, dolayısıyla de, dar gelirlilerin zararına sebebolmaktadır.

En az geçim indiriminin yeni hadlerinin, vergide indirim sistemiyle uygulanmasından sonra bütün götürü mükellefiyete tabi olan esnaflar, bundan istifade edeceklerdir. Zira, esnafların yıllık gelirlerinin tavanı 8 000 lira ile sınırlanmıştır. Yılda 10 000 liraya kadar olan kazançlar ise,

istifade edecektir. (10 000 lira kazanan 16 lira istifade edecektir.) Yılda 20 000 lira kazanan tüccar ve serbest meslek erbabı, yılda 110 lira (binde 5); 30 000 lira kazananlar ise yılda 362 lira fazla vergi ödiyeceklerdir.

Bu fazla ödeme geçicidir, zira, sisteme ilk geçilen sene olması ve sistem değişikliği buna sebebolmaktadır. Bundan sonra, en az geçim indirim hadlerinde yapılacak artırmalar, her kademe gelirdede vergi azalması sonucunu verecektir.

Vergi indirimi sistemi kanunlaştıktan sonra Devlet, 1968 yılında mükelleflere 450 milyon lira iade edecektir. Mesele, bu iadenin düşük gelirliilere iadesini teminden ibarettir ve bu sistem bunu temin etmektedir.

Bugün uygulanan sistem, bu 450 milyon liranın yüzde 60 ının (270 milyon lirasının) yüksek gelirliilere iade edilmesine sebebolmaktadır.

Vergi indirimi sistemiyle iade edilecek 450 milyon liranın yüzde 80 ini (360 milyon lirasını) düşük gelirliilere iade etmek mümkün olmaktadır. Halbuki, bugünkü tatbikat baki kalsaydı, düşük gelirliilerin istifadesi, 180 milyon lira az olacaktı.

Diğer taraftan, Millet Meclisi metninde yer alan ve özel indirimin yalnız ücretliilere uygulanmasını öngören hükmün sebeplerini de şu iki noktada toplamak mümkündür :

1. Ücretliilerin kazançları emeğe, diğerlerinin ise sermayeye dayanır. Sermaye kazançları, daha istikrarlı ve güvenlidir. Bu sebeple, ücretliilerin kazançları için, ücretin sosyal karakteri de nazara alınarak bir ayırım yoluna gidilmesi, gereklidir ve bu sistem yurdumuzda ilk defa uygulanacaktır.

2. Diğer gelirlerin elde edilmesi için bir masraf indirimi yapılmasına mukabil, ücret gelirleri için bir indirim yapılmamaktadır. Ayda 150 lira olarak yapılan bu indirimin 90 lirası bu masrafı, 60 lirası ise ücretliiler için munzam bir indirim ifade etmektedir.

Yukarda belirtilen hususları ihtiva eden Millet Meclisi metni, Komisyonumuzca da uygun müta-lâa edilmiş ve benimsenmiştir.

II - Millet Meclisince kabul edilen maddeler, Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

III - Tasarının 1 Ocak 1968 tarihinde yürürlüğe girmesini teminen Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesi hususunda istemde bulunulması kararlaştırılmıştır.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan Kocaeli <i>L. Tokoğlu</i>	Sözcü Sakarya <i>O. Salıhoğlu</i>	Kâtip Uşak <i>M. F. Atayurt</i>	Ankara <i>Y. Köker</i>
İçel <i>C. T. Okyayuz</i>	İstanbul <i>H. Berkol</i>	Niğde <i>K. Bayhan</i>	Trabzon <i>A. Ş. Ağanoğlu</i>
Trabzon <i>Ö. L. Hocaoğlu</i>	Van Söz hakkım mahfuzdur <i>F. Melen</i>	Yozgat <i>İ. Yeşilyurt</i>	

**Millet Meclisinin Kabul ettiği
metin**

Gelir Vergisi Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 31 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

İndirim hadleri :

Madde 31. — Mükelleflerin günde 5, ayda 150, yılda 1 800 lirayı aşmayan gelirleri vergiye tabi tutulmaz.

Mükellef evli ise bu miktara eş için günde 3, ayda 90, yılda 1 080 lira, çocukların her biri için günde 2, ayda 60, yılda 720 lira ilâve edilir.

Gerçek ücretlerin vengilen-
dirilmesinde özel indirim olarak günde 5, ayda 150, yılda 1 800 lira yukarki indirim hadlerine ilâve edilir.

(Haftalık ücretlerde 7 gün üzerinden indirim yapılır.)

Ana ve babasını kaybetmiş torunlardan mükellefle birlikte oturan ve Gelir Vergisine tabi geliri bulunmayanlar bu maddenin uygulanmasında öz çocuklar gibi hesaba katılır.

Vergiye tabi gelirler yukarıda yazılı hadleri aştığı takdirde bu hadler için hesaplanan vergiler mükelleflerin vergilerinden indirilir.

MADDE 2. — Aynı kanunun 63 ncu maddesinin 1 numaralı bendi kaldırılmıştır.

MADDE 3. — Aynı kanunun 202 sayılı Kanunla değişik 34 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Aile gelirinde indirim :

Madde 34. — Aile reisi beyanında indirim, beyan edilen

Mali ve İktisadi İşler Komisyonunun kabul ettiği metin

Gelir Vergisi Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisince kabul edilen 1 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisince kabul edilen 2 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisince kabul edilen 3 ncu madde aynen kabul edilmiştir.

Bütçe ve Plân Komisyonunun kabul ettiği metin

Gelir Vergisi Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisince kabul edilen 1 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisince kabul edilen 2 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisince kabul edilen 3 ncu madde aynen kabul edilmiştir.

**Millet Meclisinin Kabul ettiği
metin**

gelirin vergisine uygulanır. Beyan edilen gelirin ücretten ibaret olması halinde indirim hadlerine özel indirim miktarları uygulanır.

Aile reisi tarafından kendisinin, eşinin veya çocuklarının geliri dolayısıyla beyanname verilmesine mahal olmadığı hallerde indirim vergiye tabi geliri varsa aile reisinin bu gelirin vergisine, aile reisinin geliri yoksa eşine ait gelirin vergisine, eşinin de geliri mevcut değilse çocuklarından her hangi birine ait gelirin vergisine uygulanır.

Aile reisinin, eşin ve çocukların beyanname verilmesi gerekmiyen geliri ücretten ibaret ise bu gelirin her birine ayrıca özel indirim uygulanır.

İndirimin bu fıkra hükmüne göre eş veya çocuklara ait gelirin vergisine uygulanması halinde de indirim miktarı, aile reisinin durumuna göre tâyin olunur.

MADDE 4. — Aynı kanunun 36 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İndirimin uygulanamayacağı gelirler:

Madde 36. — Muhtelif yerlerden ücret alan hizmet erbabı için 31 ncı maddede yazılı indirimler bunlardan yalnız en yüksek olan ücretin vergisine uygulanır. Hizmet erbabının vergi karnesi varsa, indirimin uygulanacağı ücret bu karneyi muhafaza eden işverenden aldığı ücrettir. Vergi Usul Kanunu ile karne almaktan muaf tutulmuş olanlarda indirimin uygulanacağı ücret, aile duru-

Mali ve İktisadi İşler Komisyonunun kabul ettiği metin

MADDE 4. — Millet Meclisince kabul edilen 4 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

Bütçe ve Plân Komisyonunun kabul ettiği metin

MADDE 4. — Millet Meclisince kabul edilen 4 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

**Millet Meclisinin Kabul ettiği
metin**

mu sual varakasını muhafaza eden işverenden aldığı ücrettir.

31 nci maddedeki indirimler, dar mükellefiyete tabi kimsele- re şâmil değildir.

MADDE 5. — Aynı kanu- nun 104 nü maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde de- ğiştirilmiştir.

Vergi, bu meblâğlardan 31 nci maddede yazılı indirim hadleri için hesaplanan vergi- ler indirildikten sonra bulu- nur.

Yürürlük :

MADDE 6. — Bu kanunun hükümleri 1 . 1 . 1968 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme :

MADDE 7. — Bu kanun hü- kümlerini Maliye Bakanı yü- rütür.

**Mali ve İktisadi İşler Komisyo-
nunun kabul ettiği metin**

MADDE 5. — Millet Mecli- sinece kabul edilen 5 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Yürürlük

MADDE 6. — Millet Mecli- sinece kabul edilen 6 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 7. — Millet Mecli- sinece kabul edilen 7 nci madde aynen kabul edilmiştir.

**Bütçe ve Plân Komisyonunun
kabul ettiği metin**

MADDE 5. — Millet Mecli- sinece kabul edilen 5 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Yürürlük

MADDE 6. — Millet Mecli- sinece kabul edilen 6 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 7. — Millet Mecli- sinece kabul edilen 7 nci madde aynen kabul edilmiştir.

